

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

15 martie 2012(*)

„Drepturi de autor și drepturi conexe – Directiva 2006/115/CE – Articolele 8 și 10 – Noțiunile «utilizator» și «comunicare publică» – Difuzarea de fonograme la televizoare și/sau la radiouri instalate în camerele de hotel”

În cauza C-162/10,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de High Court (Commercial Division) (Irlanda), prin decizia din 23 martie 2010, primită de Curte la 7 aprilie 2010, în procedura

Phonographic Performance (Ireland) Limited

împotriva

Irlandei,

Attorney General,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnii J. Malenovský (raportor), E. Juhász, G. Arestis și T. von Danwitz, judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,

grefier: doamna A. Impellizzeri, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 aprilie 2011,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Phonographic Performance (Ireland) Limited, de H. Sheehy, solicitor, asistată de J. Newman, BL;
- pentru Irlanda, de D. O’Hagan, în calitate de agent, asistat de E. Fitzsimons și de J. Jeffers, BL;
- pentru guvernul elen, de G. Papadaki, de M. Germani și de G. Alexaki, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de P. Gentili, în calitate de agent;

- pentru guvernul francez, de J. Gstalter, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de J. Samnadda și de S. La Pergola, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 29 iunie 2011,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 8 și 10 din Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO L 376, p. 28, Ediție specială, 17/vol. 3, p. 14).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Phonographic Performance (Ireland) Limited (denumită în continuare „PPL”), pe de o parte, și Irlanda, pe de altă parte.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

3 Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) a adoptat la 20 decembrie 1996, la Geneva, Tratatul OMPI privind interpretările și execuțiile și fonogramele (denumit în continuare „WPPT”), precum și Tratatul OMPI privind drepturile de autor. Aceste două tratate au fost aprobate, în numele Comunității Europene, prin Decizia 2000/278/CE a Consiliului din 16 martie 2000 (JO L 89, p. 6, Ediție specială, 11/vol. 20, p. 212).

4 Potrivit articolului 2 literele (b), (d) și (g) din WPPT:

„În sensul prezentului tratat, se înțelege prin:

(b) «fonogramă» fixarea sunetelor provenite dintr-o interpretare sau execuție sau a altor sunete sau a unei reprezentări de sunete, alta decât sub forma unei fixări încorporate într-o operă cinematografică sau o altă operă audiovizuală;

[...]

(d) «producător de fonogramă» persoana fizică sau juridică ce ia inițiativa și își asumă responsabilitatea primei fixări a sunetelor provenite dintr-o interpretare sau execuție sau alte sunete sau din reprezentări de sunete;

[...]

g) «comunicare către public» a unei interpretări sau execuții sau a unei fonograme, transmiterea către public, prin orice mijloc, altul decât radiodifuzarea, a sunetelor unei interpretări sau execuții sau de sunete sau de reprezentări de sunete fixate în fonogramă. În sensul articolului 15, expresia „comunicare către public” desemnează, de asemenea, faptul de a face ca sunetele sau reprezentările de sunete fixate pe o fonogramă să aibă aptitudinea de a fi auzite de către public.”

5 Articolul 15 din WPPT are următorul conținut:

„(1) Artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme au dreptul la o remunerație echitabilă și unică, în cazul în care fonogramele publicate în scopuri comerciale sunt utilizate direct sau indirect pentru radiodifuzare sau pentru orice comunicare către public.

(2) Părțile contractante pot prevedea în legislația lor națională ca remunerația echitabilă unică să fie pretinsă utilizatorului de către artistul interpret sau executant sau de către producătorul de fonograme sau de ambii. Părțile contractante pot adopta dispoziții legislative prin care să fie stabilite condițiile de repartizare a remunerației echitabile unice între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme în cazul în care nu se ajunge la un acord între părțile interesate.

(3) Orice parte contractantă poate declara, într-o notificare depusă la directorul general al OMPI, că va aplica dispozițiile alineatului (1) doar în privința anumitor utilizări sau că va limita aplicarea în orice alt mod sau că nu va aplica niciuna dintre aceste dispoziții.

(4) În sensul prezentului articol, se consideră că fonogramele puse la dispoziția publicului, prin mijloace tehnice cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la ele din locul și la momentul pe care îl alege în mod individual, au fost publicate în scopuri comerciale.”

Dreptul Uniunii

6 Potrivit considerentelor (5), (7) și (16) ale Directivei 2006/115:

„(5) Pentru continuitatea activității creatoare și artistice a autorilor și artiștilor interpreți sau executanți este necesar ca aceștia să primească un venit corespunzător, iar investițiile necesare, în special pentru producția de fonograme și de filme, sunt extrem de ridicate și de riscante. Numai o protecție juridică adecvată a titularilor de drepturi permite garantarea efectivă a posibilităților de a primi acest venit și de a amortiza aceste investiții.

[...]

(7) Se impune armonizarea legislațiilor statelor membre într-un mod care să nu contravină respectării convențiilor internaționale pe care sunt fondate legislațiile referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe din numeroase state membre.

[...]

(16) Statele membre ar trebui să aibă posibilitatea să prevadă, pentru titularii de drepturi conexe dreptului de autor, dispoziții de protecție mai amplă decât dispozițiile prezentei directive cu privire la radiodifuziune sau televiziune și la comunicarea publică.”

7 Articolul 7 din Directiva 2006/115 prevede:

„(1) Statele membre prevăd pentru artiștii interpreți sau executanți dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice fixarea interpretării lor.

(2) Statele membre prevăd pentru organismele de radiodifuziune dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice fixarea emisiunilor lor, fie că sunt difuzate cu sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit.

(3) Dreptul prevăzut la alineatul (2) nu este prevăzut pentru un distribuitor prin cablu, în cazul în care acesta se limitează la retransmiterea prin cablu a emisiunilor organismelor de radiodifuziune.”

8 Articolul 8 alineatul (2) din această directivă prevede:

„Statele membre prevăd un drept pentru a asigura că o remunerație echitabilă unică este plătită de utilizator atunci când o fonogramă publicată în scopuri comerciale sau o reproducere a acestei fonograme este utilizată în scopul unei radiodifuzări prin intermediul undelor radioelectrice sau pentru orice comunicare publică și că această remunerație este repartizată între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme în cauză. În absența unui acord între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme, statele membre pot stabili condițiile repartizării remunerației între aceștia.”

9 Articolul 10 din directiva menționată are următorul cuprins:

„(1) Statele membre au posibilitatea de a prevedea limitări ale drepturilor menționate în prezentul capitol în cazul:

a) unei utilizări personale;

[...]

(2) Fără a aduce atingere alineatului (1), orice stat membru poate să prevadă, în ceea ce privește protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme, a

organismelor de radiodifuziune și a producătorilor primelor fixări de filme, limitări de aceeași natură ca și cele prevăzute de legislația pentru protecția dreptului de autor privind operele literare și artistice.

Cu toate acestea, licențe obligatorii nu pot fi prevăzute decât în măsura în care sunt compatibile cu Convenția de la Roma.

(3) Limitările menționate la alineatele (1) și (2) se aplică numai în anumite cazuri speciale, care nu contravin unei exploatare normale a obiectului protejat și nu prejudiciază în mod nerezonabil interesele legitime ale titularului de drepturi.”

10 Directiva 2006/115 a codificat și a abrogat Directiva 92/100/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO L 346, p. 61, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 120).

11 Potrivit considerentului (9) al Directivei 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230, rectificare în JO 2008, L 314, p. 16):

„Orice armonizare a dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie să aibă la bază un nivel ridicat de protecție, deoarece aceste drepturi sunt esențiale pentru creația intelectuală. Protecția lor contribuie la menținerea și dezvoltarea creativității în interesul autorilor, artiștilor interpreți sau executanți, producătorilor, consumatorilor, culturii, industriei și publicului larg. În consecință, proprietatea intelectuală a fost recunoscută ca parte integrantă a proprietății.”

12 Articolul 3 din această directivă prevede:

(1) Statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorului de a autoriza sau de a interzice orice comunicare publică a operelor lor, prin cablu sau fără cablu, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment.

(2) Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice punerea la dispoziția publicului, prin cablu sau fără cablu, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment:

(a) pentru artiștii interpreți sau executanți, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;

(b) pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor;

(c) pentru producătorii primelor fixări ale filmelor, a originalului și copiilor filmelor lor;

(d) pentru organismele de radiodifuziune sau televiziune, a fixărilor programelor difuzate de acestea, indiferent dacă difuzările se fac prin fir sau prin aer, inclusiv prin cablu sau prin satelit.

(3) Drepturile menționate la alineatele (1) și (2) nu se epuizează prin niciun act de comunicare publică sau de punere la dispoziția publicului în sensul prezentului articol.”

Dreptul național

13 Legea din 2000 privind dreptul de autor și drepturile conexe (Copyright and Related Rights Act 2000, denumită în continuare „Legea din 2000”) prevede la articolul 97:

„1. Sub rezerva alineatului 2, nu constituie o încălcare a dreptului de autor asupra unei fonograme, a unei radiodifuzări sau a unei difuzări prin cablu faptul că aceasta este audiată sau vizionată

(a) în zonele dintr-o clădire în care sunt puse la dispoziție spații de dormit pentru locatari sau pentru cei găzduți și

(b) ca parte a facilităților acordate exclusiv sau în principal locatarilor sau celor găzduți.

2. Alineatul 1 nu se aplică niciuneia dintre zonele de clădire care fac obiectul acestuia în cazul în care se percepe o plată specială pentru a intra în zona din clădire în care fonograma, radiodifuzarea sau difuzarea prin cablu poate fi audiată sau vizionată.”

Acțiunea principală și întrebările preliminare

14 PPL este un organism de gestiune colectivă care reprezintă drepturile pe care producătorii de fonograme le dețin asupra înregistrărilor sonore sau asupra fonogramelor în Irlanda.

15 Acțiunea principală constă într-o acțiune formulată de PPL împotriva Irlandei prin care solicită să se constate că, prin adoptarea și prin menținerea în vigoare a articolului 97 din Legea din 2000, acest stat a încălcat articolul 4 TUE și să se acorde despăgubiri pentru această încălcare.

16 PPL susține că, în urma scutirii de răspundere prevăzute la articolul 97 alineatul 1 din Legea din 2000, operatorii hotelieri și de pensiuni familiale (denumiți în continuare, împreună, „hoteluri”) nu au plătit o remunerație echitabilă pentru utilizarea, în camerele de hotel în Irlanda, a unor fonograme dintre cele puse la dispoziția PPL în baza unei

licențe, cu ajutorul unui dispozitiv furnizat de acești operatori hotelieri ca parte a serviciului prestat de aceștia.

17 Or, scutirea de răspundere prevăzută în beneficiul hotelierilor care difuzează fonograme protejate încalcă anumite directive europene adoptate în domeniul drepturilor conexe dreptului de autor, care prevăd dreptul producătorilor de fonograme de a primi o remunerație echitabilă atunci când fonogramele lor sunt utilizate în anumite împrejurări.

18 High Court (Commercial Division) precizează că, în acțiunea principală, sunt vizate doar înregistrările sonore sau fonogramele audiate de clienți în camerele de hotel în Irlanda, iar nu în alte părți ale stabilimentului. Nu sunt vizate nici transmisiile interactive sau la cerere.

19 Pe de altă parte, potrivit instanței de trimitere, dacă un hotelier pune la dispoziție televizoare sau radiouri în camerele stabilimentului său situat în Irlanda, în care distribuie, prin cablu sau prin orice altă tehnologie, un semnal primit în mod centralizat, hotelierul nu este obligat, în temeiul articolului 97 alineatul 1 din Legea din 2000, să plătească o remunerație echitabilă producătorilor de fonograme pentru înregistrările sonore difuzate cu ajutorul televizorului sau al radioului.

20 De asemenea, dacă un hotelier instalează în camerele stabilimentului său un alt dispozitiv și pune la dispoziția clientelei sale înregistrări sonore sub formă fizică sau digitală pe care clienții le pot asculta cu ajutorul acestui dispozitiv, hotelierul nu este de asemenea obligat să plătească o remunerație echitabilă producătorilor de fonograme în temeiul articolului 97 alineatul 1 din Legea din 2000.

21 În plus, deși cererea se raportează pe fond la utilizarea de înregistrări sonore în camerele de hotel, instanța de trimitere subliniază că articolul 97 alineatul 1 din Legea din 2000 are de asemenea ca efect suprimarea obligației de plată a unei remunerații echitabile pentru o astfel de utilizare în spitale, în clinici, în stabilimentele care oferă servicii medicale, în penitenciare și în orice alte instituții similare.

22 În sfârșit, aceasta precizează că înregistrările sonore în discuție în prezenta cauză sunt fonograme publicate în scopuri comerciale.

23 În aceste context, instanța de trimitere apreciază că, ținând cont de diferențele dintre drepturile protejate de articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 și de articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, de contextul în care expresia „comunicare publică” este utilizată și de obiectivul acestor dispoziții, Curtea nu ar trebui să dea noțiunii „comunicare publică” aceeași semnificație ca în Hotărârea din 7 decembrie 2006, SGAE (C-306/05, Rec., p. I-11519).

24 Acestea sunt condițiile în care High Court (Commercial Division) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Un operator hotelier care instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio are calitatea de «utilizator» care realizează o «comunicare publică» a unei fonograme care poate fi radiodifuzată în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea 1): articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 obligă statele membre să acorde un drept la plata unei remunerații echitabile din partea operatorului hotelier, pe lângă remunerația echitabilă din partea autorului radiodifuzării pentru emiterea fonogramei?
- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea 1): articolul 10 din Directiva 2006/115 permite statelor membre să îi scutească pe operatorii hotelieri de obligația de plată a unei «remunerați[i] echitabil[e] unic[e]» în temeiul «unei utilizări personale» în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (a) din [această directivă]?
- 4) Un operator hotelier care pune la dispoziție în camerele clienților aparate (altele decât televizoarele sau aparatele de radio) și fonograme în formă analogică sau digitală care pot fi redade sau ascultate la asemenea aparate are calitatea de «utilizator» care realizează o «comunicare publică» a fonogramei în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115?
- 5) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea 4), articolul 10 din Directiva 2006/115 permite statelor membre să îi scutească pe operatorii hotelieri de obligația de plată a unei «remunerați[i] echitabil[e] unic[e]» în temeiul «unei utilizări personale» în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/115?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 25 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă un operator hotelier care instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio are calitatea de „utilizator” care realizează o „comunicare publică” a unei fonograme radiodifuzate în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115.
- 26 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, statele membre prevăd un drept pentru a asigura că o remunerație echitabilă unică este plătită de utilizator atunci când o fonogramă publicată în scopuri comerciale sau o reproducere a acestei fonograme este utilizată în scopul unei radiodifuzări prin intermediul undelor radioelectrice sau pentru orice comunicare publică.
- 27 Din această dispoziție rezultă că cel care utilizează o fonogramă pentru o radiodifuzare sau pentru o comunicare publică trebuie considerat „utilizator” în sensul dispoziției menționate.

28 În aceste condiții, trebuie să se aprecieze dacă, într-o cauză precum cea din acțiunea principală, există o „comunicare publică”.

29 Referitor la noțiunea „comunicare publică” în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 92/100, codificată prin Directiva 2006/115, Curtea a statuat, la punctul 76 din Hotărârea din 15 martie 2012, SCF (C-135/10, nepublicată încă în Repertoriu), că aceasta implică o apreciere individualizată. Situația este aceeași în cazul identității utilizatorului și al problemei privind utilizarea fonogramei în cauză (a se vedea Hotărârea SCF, citată anterior, punctul 78).

30 Pe de altă parte, Curtea a precizat că trebuie să se țină cont de mai multe criterii complementare, neautonome și interdependente. În consecință, aceste criterii trebuie aplicate atât în mod individual, cât și în interacțiune unele cu celelalte, știut fiind că pot avea, în diferite situații concrete, o intensitate foarte variabilă (a se vedea Hotărârea SCF, citată anterior, punctul 79).

31 Printre aceste criterii, Curtea a subliniat, în primul rând, rolul indispensabil al utilizatorului. Astfel, acest utilizator efectuează un act de comunicare atunci când intervine, pe deplin conștient de consecințele comportamentului său, pentru a oferi clienților săi accesul la o emisiune radiodifuzată conținând o operă protejată. În lipsa acestei intervenții, acești clienți, deși se află în interiorul zonei de acoperire a emisiunii menționate, nu ar putea, în principiu, să beneficieze de opera difuzată (a se vedea Hotărârea SCF, citată anterior, punctul 82).

32 În al doilea rând, Curtea a menționat deja anumite elemente inerente noțiunii de public.

33 În această privință, „publicul” trebuie, în opinia Curții, să fie constituit dintr-un număr nedeterminat de potențiali destinatari și dintr-un număr destul de important de persoane (a se vedea în acest sens Hotărârea SCF, citată anterior, punctul 84).

34 Mai întâi, referitor la caracterul „nedeterminat” al publicului, Curtea a amintit că, potrivit definiției noțiunii „transmisie publică (comunicare publică)” din glosarul OMPI, care, deși nu are forță juridică obligatorie, contribuie totuși la interpretarea noțiunii de public, este vorba despre „a face o operă perceptibilă [...] în orice mod corespunzător, unor persoane în general, în opoziție cu anumite persoane care aparțin unui grup privat” (a se vedea Hotărârea SCF, citată anterior, punctul 85).

35 În continuare, referitor la criteriul privind un „număr de persoane destul de important”, Curtea a precizat, pe de o parte, că acesta urmărește să indice că noțiunea de public cuprinde un anumit prag *de minimis*, ceea ce exclude din această noțiune o pluralitate prea mică sau chiar nesemnificativă de persoane interesate (a se vedea Hotărârea SCF, citată anterior, punctul 86). Pe de altă parte, pentru a determina acest număr, trebuie să se țină cont de efectele cumulative ce rezultă din punerea la dispoziție a operelor în favoarea potențialilor destinatari. În această privință, este relevant să se știe

nu doar câte persoane au acces în paralel la aceeași operă, ci trebuie să se știe și câte dintre ele au acces în mod succesiv la această operă (a se vedea Hotărârea SCF, citată anterior, punctele 86 și 87).

36 În al treilea rând, Curtea s-a pronunțat în sensul că, deși nu este lipsit de relevanță caracterul lucrativ al unei comunicări publice în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, același lucru este *a fortiori* valabil în cazul dreptului la o remunerație echitabilă, care are o natură pur economică, de care dispun artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 (a se vedea în acest sens Hotărârea SCF, citată anterior, punctele 88 și 89).

37 Se subînțelege astfel că publicul care face obiectul comunicării este, pe de o parte, vizat de utilizator și, pe de altă parte, receptiv într-un mod sau altul la comunicarea acestuia, iar nu „captat” în mod accidental (a se vedea Hotărârea SCF, citată anterior, punctul 91).

38 Trebuie să se aprecieze raportat în special la aceste criterii și conform abordării individualizate, astfel cum s-a constatat la punctul 29 din prezenta hotărâre, dacă, într-o cauză precum cea care face obiectul acțiunii principale, un operator hotelier care instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio realizează un act de comunicare publică în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115.

39 Deși instanțele naționale au, în principiu, sarcina de a determina dacă aceasta este situația într-o anumită speță și de a stabili toate aprecierile de fapt definitive în această privință, trebuie să se constate că, în ceea ce privește acțiunea principală, Curtea dispune de toate elementele necesare pentru a aprecia dacă există un astfel de act de comunicare publică.

40 Trebuie subliniat, mai întâi, că, în situația descrisă de instanța de trimitere în care operatorul hotelier instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio, la fel ca în cauza care a determinat pronunțarea Hotărârii SGAE, citată anterior (punctul 42), clienții unui astfel de stabiliment, deși se află în interiorul zonei de recepționare a semnalului fonogramelor, nu pot beneficia de fonograme decât datorită intervenției deliberate a operatorului hotelier. Rolul său este, așadar, indispensabil în sensul punctului 31 din prezenta hotărâre.

41 În continuare, referitor la clienții unui hotel, precum cei în cauză în acțiunea principală, trebuie menționat că aceștia alcătuiesc un număr nedeterminat de potențiali destinatari întrucât accesul lor la serviciile stabilimentului respectiv rezultă, în principiu, din propria alegere a fiecăruia dintre ei și nu este limitat decât de capacitatea de primire a unității hoteliere în discuție. Prin urmare, într-un astfel de caz, este vorba despre „persoane în general” în sensul punctului 34 din prezenta hotărâre.

42 Pe de altă parte, în ceea ce privește importanța numărului de potențiali destinatari, conform punctului 33 din prezenta hotărâre, trebuie subliniat că Curtea s-a pronunțat deja în sensul că clienții unui hotel reprezintă un număr destul de important de persoane astfel încât aceștia trebuie considerați ca alcătuind un public (a se vedea Hotărârea SGAE, citată anterior, punctul 38).

43 În sfârșit, în ceea ce privește caracterul lucrativ, astfel cum este menționat la punctele 36 și 37 din prezenta hotărâre, trebuie să se constate că, în speță, clienții unui hotel pot fi calificați ca fiind „vizați” și „receptivi”.

44 Astfel, actul efectuat de un operator hotelier prin care urmărește să asigure clienților săi accesul la operele difuzate reprezintă un serviciu suplimentar, care are o influență asupra standardului acestui stabiliment și, prin aceasta, asupra prețului camerelor (a se vedea în acest sens Hotărârea SGAE, citată anterior, punctul 44). În plus, este de natură să atragă și alți clienți interesați de acest serviciu suplimentar (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 4 octombrie 2011, Football Association Premier League și alții, C-403/08 și C-429/08, nepublicată încă în Repertoriu, punctul 205).

45 Rezultă că, într-o cauză precum cea din acțiunea principală, difuzarea de fonograme de către operatorul hotelier are caracter lucrativ.

46 Rezultă din considerațiile care precedă că, într-o situație precum cea în discuție în acțiunea principală, operatorul hotelier realizează o „comunicare publică” în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115.

47 Având în vedere cele ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că operatorul hotelier care instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio are calitatea de „utilizator” care realizează o „comunicare publică” a unei fonograme radiodifuzate în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115.

Cu privire la a doua întrebare

48 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă operatorul hotelier care instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio are obligația de a plăti, pentru emiterea unei fonograme radiodifuzate, o remunerație echitabilă în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, pe lângă cea plătită de autorul radiodifuzării.

49 Trebuie să se amintească de la bun început că, în ceea ce privește noțiunea „comunicare publică” în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, Curtea a precizat deja că operatorul hotelier care realizează o comunicare publică transmite o operă protejată către un public nou, mai precis un public care nu a fost avut în vedere de autorii operelor atunci când au autorizat utilizarea ei printr-o comunicare către publicul inițial (a se vedea în acest sens Hotărârea SGAE, citată anterior, punctele 40 și 42).

50 Trebuie subliniat că elementul „public nou”, provenit din jurisprudența citată la punctul precedent, trebuie de asemenea luat în considerare la momentul aplicării articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115.

51 Or, atunci când operatorul hotelier comunică o fonogramă radiodifuzată în camerele clienților săi utilizează această fonogramă în mod autonom și o transmite unui public distinct și nou în raport cu cel vizat de comunicarea inițială. În plus, pentru această transmisie operatorul respectiv obține, astfel cum s-a constatat la punctul 45 din prezenta hotărâre, beneficii materiale care sunt independente de cele obținute de autorul radiodifuzării sau de producătorul fonogramelor.

52 În consecință, într-o astfel de situație, operatorul hotelier are, potrivit articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, obligația de a plăti o remunerație echitabilă pentru comunicarea acestei fonograme, pe lângă remunerația plătită de autorul radiodifuzării.

53 În această privință, nu poate fi primit argumentul guvernului irlandez, potrivit căruia din utilizarea cuvintelor „sau” și „unică” la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 rezultă că un operator hotelier nu ar trebui să plătească o remunerație pentru comunicarea publică de fonograme în cazul în care autorul radiodifuzării a plătit deja o remunerație echitabilă pentru utilizarea acestor fonograme în cadrul emisiunilor sale.

54 Astfel, prin utilizarea cuvântului „unică” în cuprinsul acestei dispoziții, legiuitorul Uniunii a dorit să sublinieze că statele membre nu trebuie să prevadă că utilizatorul plătește mai multe remunerații distincte în temeiul aceleiași comunicări publice, cu toate că remunerația unică este, astfel cum rezultă în mod clar din a doua teză a acestei dispoziții, repartizată între diferiții beneficiari ai remunerației echitabile, fie că sunt artiștii interpreți sau executanți, fie producătorii de fonograme. Când privește conjuncția coordonatoare „sau” din expresia „prin intermediul undelor radioelectrice sau pentru orice comunicare publică”, aceasta trebuie interpretată în sensul că o remunerație este datorată atât în cazul unei radiodifuzări, cât și al unei comunicări publice.

55 Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că operatorul hotelier care instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio are obligația de a plăti, pentru emiterea unei fonograme radiodifuzate, o remunerație echitabilă în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, pe lângă cea plătită de autorul radiodifuzării.

Cu privire la a patra întrebare

56 Prin intermediul celei de a patra întrebări, care trebuie examinată în al treilea rând, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă un operator hotelier care nu instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio, ci pune la dispoziție altfel de aparate, precum și fonograme în formă analogică sau digitală care pot fi redade sau ascultate utilizând asemenea aparate, are calitatea de „utilizator” care realizează o

„comunicare publică” a unei fonograme în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115.

57 În aceste împrejurări, Curtea este obligată să verifice dacă considerațiile pe care se întemeiază răspunsul său la prima întrebare rămân relevante chiar și în ipoteza în care operatorul hotelier pune la dispoziția clienților săi alte aparate decât televizoare și/sau aparate de radio, precum și fonograme în formă analogică sau digitală care pot fi redade sau ascultate cu ajutorul acestor aparate.

58 În această privință, trebuie subliniat că noțiunea „comunicare publică” de la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 trebuie interpretată cu respectarea noțiunilor echivalente menționate în special de WPPT și de o manieră compatibilă cu acestea, având de asemenea în vedere contextul în care sunt utilizate și scopul urmărit de dispozițiile convenționale relevante (a se vedea Hotărârea SCF, citată anterior, punctul 55).

59 Or, articolul 2 litera (g) din WPPT, care privește comunicarea publică și care face referire la articolul 15 din acest tratat, prevede că această noțiune desemnează, de asemenea, faptul de a face ca sunetele sau reprezentările de sunete fixate pe o fonogramă să aibă aptitudinea de a fi auzite de către public.

60 În aceste împrejurări, noțiunea „comunicare publică” de la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 trebuie interpretată în sensul că desemnează, de asemenea, faptul de a face ca sunetele sau reprezentările de sunete fixate pe o fonogramă să aibă aptitudinea de a fi auzite de către public.

61 Această concluzie se coroborează de altfel cu formularea însăși de la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, care menționează că privește „orice” comunicare publică, prin urmare, orice formă de comunicare imaginabilă și realizabilă.

62 Or, operatorul hotelier care pune la dispoziție în camerele clienților alte aparate decât televizoare și/sau aparate de radio, precum și fonograme în formă analogică sau digitală care pot fi redade sau ascultate cu ajutorul acestor aparate, furnizează cele două elemente care permit ca sunetele sau reprezentările de sunete fixate pe aceste fonograme să aibă aptitudinea de a fi auzite și suportul material al acestor sunete sau reprezentări de sunete, respectiv fonogramele.

63 În consecință, această formă de comunicare intră în domeniul de aplicare al articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, interpretat în lumina deopotrivă a articolului 2 litera (g) și a articolului 15 din WPPT.

64 Întrucât, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 57 din prezenta hotărâre, a patra întrebare diferă față de prima doar în privința formei de transmisie a fonogramelor, se poate deduce din aceasta că operatorul hotelier și clientela sa se dovedesc a fi aceiași în cazul ambelor întrebări.

65 În consecință, se poate prezuma, pe de o parte, că acest operator hotelier trebuie considerat a fi „utilizatorul” în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115 și, pe de altă parte, că clientela acestui stabiliment trebuie considerată a constitui un „public” în sensul acestei dispoziții, cu excepția cazului în care există un element special care să conducă Curtea spre o altă concluzie.

66 În această privință, trebuie să se aprecieze dacă forma specială de transmisie, prin intermediul aparatelor și al fonogramelor în formă analogică sau digitală care pot fi redată sau ascultate cu ajutorul acestor aparate, poate conduce spre o altă concluzie decât cea la care s-a ajuns la punctul 40 din prezenta hotărâre.

67 Or, nu este cazul în speță. Astfel, întrucât operatorul hotelier care instalează în camerele de hotel astfel de aparate și de fonograme pune, în acest mod, la dispoziția clienților cele două elemente necesare care le permit să beneficieze de operele în discuție, rezultă că fără intervenția sa clienții nu ar avea acces la fonograme. Prin urmare, rolul său este unul indispensabil.

68 În lipsa oricărui alt element specific a cărui examinare să fie necesară, trebuie, așadar, să se concluzioneze că, într-o situație precum cea în cauză în acțiunea principală, se realizează o „comunicare publică” a unei fonograme în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115.

69 Având în vedere cele ce precedă, trebuie să se răspundă la a patra întrebare că operatorul hotelier care nu instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio, ci pune la dispoziție altfel de aparate, precum și fonograme în formă analogică sau digitală care pot fi redată sau ascultate cu ajutorul unor asemenea aparate, are calitatea de „utilizator” care realizează o „comunicare publică” a unei fonograme în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115. Prin urmare, acesta are obligația de a plăti pentru transmisia fonogramelor respective o „remunerație echitabilă” în sensul acestei dispoziții.

Cu privire la a treia și la a cincea întrebare

70 Prin intermediul celei de a treia și al celei de a cincea întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 10 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/115, care prevede, în cazul unei „utilizări personale”, o limitare a dreptului la o remunerație echitabilă prevăzut la articolul 8 alineatul (2) din această directivă, permite statelor membre să scutească operatorul hotelier, care realizează o „comunicare publică” a unei fonograme în sensul articolului 8 alineatul (2) din directiva amintită, de obligația de plată a unei astfel de remunerații.

71 Cu titlu introductiv, trebuie precizat, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 153 din concluzii, că, pentru a stabili dacă un astfel de operator hotelier se poate prevala de limitarea întemeiată pe o „utilizare personală” în sensul articolului 10 alineatul

(1) litera (a) din Directiva 2006/115, este relevant caracterul personal sau nepersonal al utilizării operei de către operatorul hotelier însuși, iar nu caracterul personal sau nepersonal al utilizării operei de către clienții unui hotel.

72 Or, „utilizarea personală” a unei opere protejate, comunicată public de utilizatorul acesteia, constituie o contradicție *in terminis* întrucât un „public” este, prin definiție, „nepersonal”.

73 Prin urmare, în ipoteza unei comunicări publice în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, limitarea întemeiată pe o „utilizare personală” în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (a) din această directivă nu este aplicabilă.

74 O asemenea interpretare nu este totuși de natură să lipsească articolul 10 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/115 de efectul său util. Astfel, această din urmă dispoziție își conservă un domeniu de aplicare mai larg atunci când este aplicabil și în cazul altor utilizări decât o comunicare publică, cum ar fi „fixarea” în sensul articolului 7 din această directivă.

75 Pe de altă parte, posibilitatea ca utilizatorul să beneficieze de limitarea prevăzută la articolul 10 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/115 atunci când realizează o comunicare, precum cea în cauză în acțiunea principală, ar fi contrară articolului 10 alineatul (3) din această directivă, potrivit căruia limitarea se aplică numai în anumite cazuri speciale, care nu contravin unei exploatare normale a obiectului protejat și nu prejudiciază în mod nerezonabil interesele legitime ale titularului de drepturi.

76 Astfel, o asemenea interpretare ar permite ca utilizatorul să nu fie obligat să plătească o remunerație echitabilă pentru formele de utilizare a operei care corespund unei exploatare comerciale a acesteia, fapt ce ar cauza un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale artiștilor interpreți sau executanți, protejate tocmai prin dreptul la o remunerație echitabilă.

77 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a treia și la a cincea întrebare că articolul 10 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/115, care prevede, în cazul unei „utilizări personale”, o limitare a dreptului la o remunerație echitabilă prevăzut la articolul 8 alineatul (2) din această directivă, nu permite statelor membre să scutească operatorul hotelier, care realizează o „comunicare publică” a unei fonograme în sensul articolului 8 alineatul (2) din directiva amintită, de obligația de plată a unei astfel de remunerații.

Cu privire la cheltuielile de judecată

78 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

- 1) **Operatorul hotelier care instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio are calitatea de „utilizator” care realizează o „comunicare publică” a unei fonograme radiodifuzate în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale.**
- 2) **Operatorul hotelier care instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio are obligația de a plăti, pentru emiterea unei fonograme radiodifuzate, o remunerație echitabilă în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115, pe lângă cea plătită de autorul radiodifuzării.**
- 3) **Operatorul hotelier care nu instalează în camerele clienților televizoare și/sau aparate de radio la care difuzează un semnal radio, ci pune la dispoziție altfel de aparate, precum și fonograme în formă analogică sau digitală care pot fi redade sau ascultate cu ajutorul unor asemenea aparate, are calitatea de „utilizator” care realizează o „comunicare publică” a unei fonograme în sensul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 2006/115. Prin urmare, acesta are obligația de a plăti pentru transmisia fonogramelor respective o „remunerație echitabilă” în sensul acestei dispoziții.**
- 4) **Articolul 10 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/115, care prevede, în cazul unei „utilizări personale”, o limitare a dreptului la o remunerație echitabilă prevăzut la articolul 8 alineatul (2) din această directivă, nu permite statelor membre să scutească operatorul hotelier, care realizează o „comunicare publică” a unei fonograme în sensul articolului 8 alineatul (2) din directiva amintită, de obligația de plată a unei astfel de remunerații.**

Semnături

* Limba de procedură: engleza.